

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ STEAM-ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

CURRENT ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF STEAM-EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

**Збірник матеріалів
IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції,
присвяченої 65-річчю Донецького державного
університету внутрішніх справ**

23 квітня 2026 року, м. Кропивницький

**ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ STEAM-ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

CURRENT ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF STEAM- EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

**Збірник матеріалів
IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої 65-річчю
Донецького державного університету внутрішніх справ**

23 квітня 2026 року

м. Кропивницький

УДК 378.1.37.02.327 (477) (082) А 43	<i>Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Донецького державного університету внутрішніх справ, протокол № 11 від 29.04.2026 р.</i>

Редакційна колегія:

Голова:

Волобуєва О. О. – перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ, к.ю.н., професор полковник поліції.

Заступники голови редакційної колегії:

Кузьменко О. С. – учений секретар секретаріату Вченої ради Донецького державного університету внутрішніх справ, д.пед.н., професор.

Пасічник Н. О. – заступник начальника відділу організації наукової діяльності – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, д.іст.н., професор.

Восєвода К. В. – помічник ректора з гендерних питань Донецького державного університету внутрішніх справ, к.пед.н.

А 43 Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 23 квітня 2026 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2026. 734 с.

Збірник матеріалів містить тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції», що відбулася 23 квітня 2026 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький).

Матеріали доповідей подаються в авторській редакції, відповідальність за дотримання норм академічної доброчесності несуть автори доповідей.

УДК 378.1.37.02.327 (477) (082)

© ДонДУВС, 2026

© автори тез доповідей, 2026

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	30
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ.....	32
<i>Чернецький Ігор, Василенко Володимир, Сліпухіна Ірина</i> Ресурси лабораторії Національного Центру Мала академія наук України «МАНЛАБ» для підтримки STEAM-технологій в освіті: курс астрографії.....	32
<i>Городянська Лариса</i> Штучний інтелект у STEAM-освіті фахівців з управління: стратегії та виклики.....	35
<i>Сіній Володимир</i> Модельна навчальна програма STEM як засіб інтеграції змісту природничої та технологічної освіти на основі інженерного мислення.....	38
<i>Бузько Вікторія</i> Компетентнісний підхід до розвитку soft skills учнів 7-8 класу на уроках фізики.....	41
<i>Сільвейструк Надія, Ульякова Людмила</i> Імерсивне освітнє середовище у викладанні хімії: роль віртуальних лабораторій у STEAM-освіті.....	45
<i>Коваленко Наталія</i> Soft skills як фундамент успіху: сучасні стратегії формування в освітньому процесі.....	49
<i>Сороко Наталія</i> Особливості використання штучного інтелекту для підтримки STEAM-підходу в закладах загальної середньої освіти.....	52

СЕКЦІЯ І. СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В КОНТЕКСТІ ЗАСАД STEAM-ОСВІТИ.....59

Стрижак Олександр, Кузьменко Ольга

Онтологічне моделювання та цифрові сервіси для
адаптивного STEM-навчання.....59

Гасинець Ярослава, Староста Володимир

STEM-орієнтовані завдання під час педагогічної
практики студентів-біологів.....62

Murtaziiiev Ernest, KhrystovoiDmytro

Digital educational environment as a platform
for implementing the STEAM approach.....64

Кучерявий Андрій

Засоби STEM-освіти в системі вивчення та впровадження досвіду в
збройних силах України на рівні вищої військової школи.....67

Zhukova Anna

Integration of STEM education and ICT in English language
learning: opportunities, methods and prospects.....69

Balanaieva Oksana

The experience of germany in teaching disciplines in the context
of STEAM education.....73

Острецова Тетяна, Пономаренко Олена

Європейський досвід STEAM-орієнтованої музичної освіти та
можливості його адаптації.....76

Титаренко Наталія

Формування системи індикаторів STEAM-освіти в Україні
в умовах євроінтеграції.....79

Кривонос Олександр

Підготовка майбутніх вчителів природничо-математичного циклу
до впровадження STEAM-освіти.....82

Приходнюк Віталій, Горборуков Вячеслав Онтологічний підхід до аналітичного моніторингу ресурсного забезпечення ЗЗСО в контексті STEAM-освіти.....	85
Волобоєв Артур, Тулінов Валентин Інтеграція STEAM-підходів у систему підготовки правоохоронців: європейський досвід та українські перспективи забезпечення якості освіти.....	87
Лунгол Ольга Імплементація британського досвіду в підготовку правоохоронців: STEAM-підхід до вивчення технологій радіаційної розвідки.....	90
Вейландє Лілія, Сіміляк Олександра Методичні засади використання ІІІ для стимулювання Дослідницької активності студентів у межах STEAM-підходу.....	93
Алексєєва Світлана, Прохоренко Денис Міжнародні моніторингові дослідження як інструмент розвитку STEAM-освіти в Україні в умовах європейської інтеграції.....	95
Черньонков Ярослав STEAM у викладанні іноземної мови для студентів психології, економіки та публічного управління: практичний підхід.....	99
Скрипка Ганна Дидактичний дизайн STEAM-уроків з інтеграцією генеративного штучного інтелекту.....	102
Чеховська Марія, Фещук Віктор Міжнародний досвід заохочення до STEM-освіти у військовій сфері.....	105
Чернявська Тетяна STEAM-освіта у вищій школі: міждисциплінарний підхід.....	108
Совгар Оксана, Совгар Ганна Метод проєктів як засіб розвитку soft skills у курсантів вищих військових навчальних закладів.....	110

Давиденко Андрій Міжнародний STEM-конкурс «Едісони XXI-гостоліття».....	112
Воєвода Катерина Стратегії комунікації та менторства як інструменти формування лідерських якостей дівчат у STEAM-освіті.....	115
Гагаріна Наталія Теоретико-методичні аспекти використання STREAM-проектів у національно-патріотичному вихованні дошкільників.....	117
Кіблик Дар'я Реалізація засад STEAM-освіти у викладанні правових дисциплін: від юридичної теорії до цифрової практики.....	120
Кравчук Тетяна Іншомовна підготовка майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін у цифровому STEAM-середовищі.....	122
Майбородіна Наталія, Герасименко В'ячеслав Використання GEOGEBRA для організації міжнародних наукових досліджень.....	125
Мірошниченко Інга Проектний підхід у вищій освіті через призму STEAM-технологій...	128
Негода Тетяна, Полова Жанна, Ніженковський Олексій, Савченко Дмитро Набуття навичок soft skills викладачами вищих навчальних закладів для подолання потреб європейського ринку праці.....	131
Федів Володимир, Іванчук Марія, Олар Олена Дисципліна «інформаційні технології в медицині» як інтеграційна платформа STEAM-освіти.....	133
Вакулик Ірина Диджиталізація та STEM-орієнтовані підходи у кроскультурному освітньому просторі.....	136

Васильченко Лілія, Шацька Наталія STEM- STREAM – сучасна міжпредметна інтеграція дисциплін як запорука уміння застосування знань.....	139
Моргун Олена Освітня трансформація в умовах глобальних змін і розвитку інноваційного європейського простору.....	142
Пекарський Сергій Практично-орієнтовна підготовка поліцейських для підрозділів кримінальної поліції в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	145
Білик Жанна, Горюнова Інна Кулінарія в STEM-нові горизонти пізнання.....	148
Пономаренко Вікторія, Кузьменко Ольга STEM-трансдисциплінарність у підготовці стоматологів до роботи з цифровими клінічними системами.....	150
Вороніна Галина, Павлова Ліна Блог як інструмент професійного розвитку STEM-педагога.....	154
Воденнікова Оксана Практичні аспекти застосування STEM-освіти в освітньому процесі підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю G10 «Металургія».....	156
Медведєва Марія Інтеграція STEAM-підходу у підготовку майбутніх учителів в умовах євроінтеграції.....	159
Зеленський Сергій STEM-підхід у підготовці фахівців криміналістичного профілю.....	161
Shapovalov Yevhenii, Barvitska Halyna, Savchenko Yaroslav, Shapovalova Iryna Algorithmic framework for cultural-oriented ontologization of open data in STEAM education: the sheet to onto approach.....	163

Катеринюк Галина

Інтеграція STEM-підходу як засіб розвитку командної роботи
та комунікативних навичок здобувачів освіти.....166

Кініоро Інна

Методичні аспекти викладання економічних дисциплін
в контексті засад STEAM-освіти.....168

Димерцов Дмитро

Досвід використання STEAM-лабораторії ХНЕУ ім. С. Кузнеця
у вивченні учнями електричних явищ.....171

Ishchenko Tetyana

Components of success in STEAM transfer in EU countries.....174

Постригач Надія

До питання підготовки докторів філософії
у галузі STEM-освіти у Польщі.....176

Озарчук Андрій, Озарчук Катерина

Перспективи розвитку навчання осіб з ООП в контексті засад STEAM-
освіти в інклюзивному освітньому середовищі.....179

Комар Ольга

STEM-освіта як інструмент викладання іноземної мови в НУШ.....183

Гаращенко Альона

Глобальні вектори STEAM-освіти: порівняльний аналіз
стратегій США, ЄС та країн Азії.....185

Пільціков Ілля

Трансформація підприємницької поведінки та реалізація
третьої місії університетів в Україні в умовах воєнного стану
та повоєнне відновлення України.....188

Kostenko Olena

STEAM education as an axis of international and supranational
interaction: the case of European Union Countries.....190

Нагорна Наталія

Міждисциплінарна інтеграція в умовах STEAM-освіти як основа сучасної професійної підготовки.....192

Шериньова Олена

Підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації STEAM-підходу в освітньому процесі.....195

Агішева Анна

STEAM-освіта як стратегія підготовки конкурентоспроможного фахівця майбутнього.....198

Хомочкін Андрій, Горбань Вікторія, Мигун Анастасія, Белоус-Сергєєва Світлана

Створення уроків спеціалізованого інтегрованого курсу учнів молодшої школи «відкрий науку» та використання платформи Canva для його реалізації.....200

Мороз Мирослава, Романюк Ліліана

Викладання природничих дисциплін у контексті STEAM-освіти: виклики та перспективи розвитку в Україні.....203

Бєляєва Олена

Впровадження STEM-освіти через її складові в закладах загальної освіти.....206

Дибенко Галина

Перспективи розвитку викладання економічних дисциплін у коледжі в контексті засад STEAM-освіти.....208

Донік Світлана

Досвід та перспективи розвитку викладання навчальних дисциплін в закладах загальної середньої освіти в контексті засад STEAM-освіти.....213

Петренко Юлія

Використання arduino-проектів у контексті STEAM-освіти: розробка автоматизованої системи поливу кімнатних рослин.....215

Черепухін Микола	
STEM-освіта як невід’ємна складова уроку математики.....	217
Дунашенко Наталія	
Перспективи розвитку викладання зарубіжної літератури в контексті засад STEAM-освіти (на прикладі STEAM-проєкту «Людина і природа: межа виживання та відповідальності» (за твором «Жага до життя»)).....	220
Тимчина Ніна	
Впровадження STEM навчання в освітній процес НУШ: реалії сьогодення.....	222
Чабаненко Юлія	
Імплементація підходу Data-Driven Law у навчальні програми зі спеціальності «право» в умовах розвитку STEAM-освіти.....	228
Федюніна Олена,	
Оптимізація освітнього процесу підготовки вчителя української мови і літератури в умовах євроінтеграції.....	231
Петрик Олена, Юрійчук Наталія	
STEM-освіта як чинник формування професійних компетентностей учителів української мови та літератури.....	234
Світак Василь	
Специфіка професійної підготовка особового складу армії США в контексті глобальних перспектив розвитку військової освіти в Україні щодо залучення стандартів країн НАТО.....	236
Кудра Андрій	
STEAM складник інженерного профілю навчання в ліцях.....	238
Мельниченко Юлія	
Модель впровадження STEAM-підходів у позашкільній мистецькій освіті засобами цифрових технологій і проєктної діяльності.....	241

<i>Грогуль Андрій, Кобилянський Олександр</i> Професійна мобільність та адаптивність майбутніх фахівців енергетичного сектору в умовах зеленої трансформації України.....	243
<i>Тропіна Марія</i> Філософські засади графічної підготовки в STEAM-освіті: конвергенція ІІІ та графічного моделювання.....	246
<i>Дорохін Андрій, Сліпчишин Лідія</i> Методологія STEAM-орієнтованої реінтеграції досвіду ветеранів у систему підготовки педагогів профільної школи.....	250
<i>Янок Назар</i> Інтеграція інструментів штучного інтелекту в освітній процес технічних дисциплін з кібербезпеки: STEAM-підхід.....	252
<i>Кученьова Тетяна</i> Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції: від інженерного мислення до штучного інтелекту.....	254
<i>Литвиненко Віола</i> Мова як маркер національної ідентичності: інтеграція української та англійської мов у навчальний процесі (з елементами CLIL).....	256
<i>Ізюмченко Людмила, Тилікова Наталія</i> Математичне моделювання соціальних змін як елемент STEM-підходу.....	259
<i>Сидоренко Яна</i> STEM-освіта як вектор формування компетенцій майбутніх фахівців.....	262
<i>Волик Володимир</i> Уточнення організаційних умов функціонування проєктної технології навчання в шкільній системі м. Бремен у ФРН як вагомий інструмент якості STEAM-освіти.....	264

Балик Анатолій

Дата-центричний підхід до вивчення штучного інтелекту
в STEAM-освіті.....267

Братченко Андрій

Інтегровані STEM-інтервенції для компенсації
математичних навчальних втрат.....269

Антоненко Артем, Драна Дар'я

Міждисциплінарний STEAM-підхід у підготовці адвокатів:
поєднання права, технологій та комунікативних навичок.....272

Onoiko Elmira, Bratanych Olha

Ted talks as a prime example of digital educational content.....276

Пальона Яна, Зеленський Сергій

Проектно-орієнтоване навчання у STEAM-освіті як інструмент
розвитку аналітичного мислення у сфері кібербезпеки та
правоохоронної діяльності.....278

Білоус Ілля, Мясковська Марина

Методи динамічного формування ігрового контенту на основі
хмарних NOSQL баз даних у навчальних вебсимуляторах.....281

Поліщук Катерина, Петрик Крістіна

Методика підготовки майбутніх учителів початкових класів
до використання LEGO-технологій у структурі STEAM-проектів.....283

Джунковський Артем

Командна робота в STEAM-проектах як засіб формування
комунікативної компетентності майбутніх управлінців.....287

Ратушняк Анастасія, Туренко Олег

Компетентнісний підхід у STEAM-освіті.....290

**СЕКЦІЯ II. STEAM-ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ.....294**

Вейландє Лілія, Кіріак Владислав

Стимулювання навчальної мотивації дорослих через
використання імерсивних STEAM-технологій у вищій школі.....294

Рижиков Вадим

STEAM технології в процесі професійної інтелектуальної
підготовки юристів в сучасних умовах воєнного стану.....296

Вітвіцький Сергій, Кузьменко Ольга

Безпілотні літальні апарати як інструмент
практичної реалізації STEM-освіти.....299

Андрощук Геннадій

Інтеграція інтелектуальної власності та інновацій
у STEAM-освіту: пілотний проєкт BOiB.....302

Христова Тетяна, Пюрко Владислав

Інтеграція STEAM-технологій у професійну підготовку вчителів
фізичної культури в закладах вищої освіти.....305

Мисліцька Наталія, Заболотний Володимир, Романків Марія

Модернізація математичної освіти: досвід впровадження
STEM-технологій та інноваційного обладнання
в uniwersitet komisji edukacji narodowej w Krakowie.....308

Караманов Олексій, Сурмач Оксана

Особливості реалізації STEM/STEAM-технологій
в умовах педагогічного фахового коледжу
(на прикладі ОП «STEM/STEAM-освіта в початковій школі»).....311

Кочарян Артур

Генеративний штучний інтелект як інструмент
персонального наставництва в цифровому
освітньому середовищі STEAM.....313

Zhukova Anna

STEM technologies in technology classes: responses to current
challenges in education.....316

Кузьменко Ольга, Савченко Ірина, Дем'яненко Валентина

Цифрове ЕСО-середовище для навчання фізики:
онтологічний та STEAM-орієнтований підхід.....318

Староста Володимир, Василюк Яна, Стрипко Олександра Кільця Луллія як інструмент реалізації STEAM-освіти у старшому дошкільному віці.....	322
Луценко Галина, Тінькова Дар'я Використання сервісу TEACHABLE MACHINE для інтеграції машинного навчання в STEAM-освіту.....	324
Бондаренко Ольга, Степанов Сергій Використання STEAM-технологій у підготовці здобувачів вищої освіти в межах навчальних дисциплін цивільне право та цивільний процес.....	328
Матюнова Олена Using STEAM technologies in teaching ELSP for police cadets.....	331
Абдель Фатах Анна Трансформація юридичної освіти в умовах цифровізації: STEM-підходи як інструмент формування нових професійних компетенцій.....	334
Перова Світлана Використання STEAM-технологій під час навчання англійської мови в закладах вищої освіти.....	338
Романько Ірина Інноваційні технології у викладанні соціально-гуманітарних дисциплін.....	341
Дущенко Ольга Використання STEAM-технологій у підготовці майбутніх учителів інформатики.....	344
Ткаченко Галина Розвиток дослідницьких компетенцій здобувачів вищої освіти в процесі навчання фізики з використанням STEAM-технологій.....	347

Сапсай Ірина, Сапсай Ярослав

Онлайн-інструменти для впровадження STEM-освіти:
від діагностики до цифрового портфоліо.....350

Сірик Едуард

Інтеграція фізики та STEM-технологій
у позаурочній діяльності учнів.....353

Пилипенко Олена

Agile як інструмент формування soft skills здобувачів освіти
в умовах STEAM-орієнтованого навчання.....356

Павлова Валерія

Технологія навчання через досвід як чинник професійного
вдосконалення викладачів вищої школи.....358

Тягур Василь, Демен Жолт

Впровадження STEAM-технологій у професійну підготовку
майбутніх учителів початкової школи.....361

Бабкова Олена

Використання платформи Science Buddies в освітньому
процесі як засобу організації дослідницької діяльності учнів.....364

Дерев'яно Світлана

Емоційна креативність як Soft Skill майбутнього інженера:
інтеграція в STEAM-освіту.....366

Дем'янюк Антоніна, Білоус Ірина

Цифрові та ігрові STEAM-інструменти формування
безпекової компетентності майбутніх педагогів
закладів дошкільної та початкової освіти.....369

Тишковець Марія

Засоби STEAM в освітньому процесі ліцеїв.....372

Онопченко Олена

Поза кодом: інтеграція цифрових інструментів у простір
наукового пошуку та творчості.....375

Шаповал Катерина

Використання цифрових технологій та елементів STEAM-освіти у формуванні професійних компетентностей слідчих.....377

Мухіна Тетяна

STEAM-технології як засіб розвитку креативності майбутніх учителів початкових класів.....380

Мільшин Сергій

STEAM-технології у підготовці до виконання завдань повітряної розвідки державного кордону.....383

Атамась Артем

Використання редактору RHYPHOX WEBEDITOR у STEAM-освіті.....385

Біда Петро, Кот Василь, Якимчук Ірина

Інтеграція модуля на основі ERP ODOO в контексті хмарних технологій.....388

Комар Ольга, Фарига Тетяна

STEAM-інструмент для вивчення Python та алгоритмів – Minecraft Education Edition.....390

Саноян Анна, Кірно Наталя

Міждисциплінарна синергія в аграрній освіті: впровадження STEAM-технологій на заняттях з української мови та літератури....393

Правіцка Наталія

Реалізація STEAM-підходу при вивченні геометричних перетворень засобами динамічної математики GEOGEBRA.....395

Доскоч Андрій, Кобилянська Ірина

Внутрішня та віртуальна мобільність як стратегічний інструмент професійного розвитку майбутніх менеджерів.....398

Косован Тетяна

STEM-технології навчання в закладах професійної освіти.....400

Виноградова Карина

Освітній менеджмент у природничій галузі: стратегії мінімізації освітніх втрат з біології на засадах STEAM-технологій....403

Галченкова Марія

Інноваційні засоби цифрових технологій у моделі STEM-освіти.....405

Комар Ольга, Осадчий Максим

Використання технології ІІІ для автоматизація оцінювання
письмових робіт з англійською мови.....408

Черневич Віта

Педагогічні умови формування soft skills у здобувачів вищої освіти..411

Дирда Валентина

Впровадження STEAM-технологій при вивченні дисципліни
«конфліктологія» для спеціальності 081.....413

Дідус Евеліна

Використання ігрових геолокаційних платформ як елементу
STEAM-освіти на уроках географії в професійних ліцеях.....415

Даниленко Ірина

Інтеграція дітей та ветеранів ЗСУ засобами STEAM-освіти
як чинник формування громадянської свідомості.....418

Осадчий Максим

Формування мотивації до навчання у студентів
економічних спеціальностей через впровадження
STEAM-технологій.....420

Навольський Святослав

Формування професійного іміджу майбутніх маркетологів
засобами STEAM-технологій.....423

Скороход Данііл, Баишовенко Оксана

STEAM-технології навчання майбутніх тренерів з фехтування.....425

Балик Ярослав, Комар Ольга

Інтегроване предметно-мовне навчання (CLIL) як інструмент
фахової підготовки з фізики у ЗВО.....428

Корнєва Анастасія

Використання ІКТ у вивченні тригонометричних рівнянь
в контексті STEAM-освіти старшої профільної школи.....431

Антоненко Артем, Драна Дар'я

Використання STEAM-технологій у формуванні
правової компетентності майбутніх фахівців
у сфері господарського права.....433

Трачук Ірина, Комар Ольга

Гейміфікація та мобільні додатки як інструмент STEAM
у вивченні англійської мови.....437

Мартинюк Олександра, Колеснік Тетяна

Цифрові платформи та технології як засіб розвитку
дослідницької компетентності здобувачів освіти в STEAM.....439

Ришовська Ольга, Бешлей Ольга

Використання інструментів штучного інтелекту
для розвитку словникового запасу учнів старшої школи
на уроках англійської мови.....442

**СЕКЦІЯ ІІІ. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ФОРМУВАННЯ SOFTSKILLS В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ТА ЗДОБУВАЧОК В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....445**

Vasylyshyna Nataliia

Navigating the IELTS: challenges and opportunities for university
students in 2026.....445

Баишовенко Оксана

Soft Skills у професійній діяльності фахівців природничих наук.....448

Бондаренко Ольга

Формування комунікативних та аналітичних Soft Skills у процесі
підготовки майбутніх правників.....450

Кульчицький Віталій

Soft Skills як складова сучасної освітньої підготовки:
теоретико-методологічний вимір.....453

Листопад Олексій, Листопад Наталя

STEAM-освіта як засіб розвитку ключових Soft Skills
здобувачів вищої та фахової передвищої освіти
в умовах євроінтеграції.....455

Лунгол Ольга, Коломийченко Ірина

Кібергігієна та інформаційна стійкість як базові Soft Skills
сучасного правоохоронця в умовах цифрової трансформації.....458

Федів Володимир, Олар Олена, Кульчинський Віктор

STEAM-підхід до формування професійних
компетентностей у медичній освіті на прикладі
дисципліни «медична та біологічна фізика».....460

Шостацька Марія, Кобилянський Олександр

Розвиток Soft Skills майбутніх фахівців в галузі охорони здоров'я...462

Дорогий Ярослав, Дорога-Іванюк Олена

Системно-психологічний аналіз формування Soft Skills
у закладах вищої освіти.....464

Совгар Оксана, Совгар Ганна

The role of cadets' independent study of a foreign language in developing
Soft Skills within higher military educational institutions.....467

Корицька Галина

Розвиток критичного мислення та Soft Skills здобувачів освіти
засобами художнього тексту в ESTEAM-освіті (на прикладі
оповідання Галини Гузовської-Корицької «Павучиха».....470

Zhukova Anna

STEM education as an innovative approach to the formation
of foreign language competence of vocational education students:
STEM technologies in English and German language classes.....473

Федонюк Віталіна

Застосування STEAM-методик при підготовці
до захисту наукових робіт.....476

Мардарова Ірина, Гуданич Наталія Синергія цифрової грамотності та Soft Skills у STEAM-орієнтованій організації освітнього процесу педагогічного університету.....	479
Снісаренко Ірина Розвиток Soft Skills на заняттях з англійської мови для здобувачів немовних спеціальностей.....	481
Пиласва Тетяна Використання штучного інтелекту у викладанні англійської мови студентам технічних спеціальностей як інструмент формування STEAM-компетентностей.....	484
Волобоєв Артур STEAM-підхід як інструмент формування цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти в умовах євроінтеграції....	487
Романько Ірина Soft Skills волонтерської діяльності.....	490
Hordieieva Anzhela Development of Soft Skills of psychology students through work with academic texts within a STEAM framework.....	492
Савіцька Вікторія Гейміфікація як засіб розвитку Soft Skills у майбутніх фахівців соціономічної сфери.....	495
Мотика Сергій Формування професійної готовності майбутніх офіцерів-психологів до виконання своїх обов'язків в бойових умовах.....	498
Твердохлєбова Наталя Формування Soft Skills у контексті психології безпеки професійної діяльності.....	500

Piven Viktoriia, Piven Mykola

Autodidactic competence of future aviation specialists
in the context of STEM education innovations.....502

Шубчинський Василь, Менафова Юлія

Формування Soft Skills – джерело особистісного розвитку
вихованців у позашкільній освіті.....505

Максимчук Ірина, Максимчук Борис

Інтеграція Soft Skills у процес фізичного виховання
здобувачів освіти: теоретичні засади.....507

Габорець Ольга

Формування Soft Skills у цифровому освітньому середовищі
закладів вищої освіти.....510

Олексюк Олеся

Особливості розвитку наукового мислення учнів та учениць у
контексті STEM-освіти.....514

Денисов Денис

Інтеграція наукової та мистецької діяльності у STEAM-освіті
як засіб розвитку Soft Skills учнів.....516

Зеленський Сергій

Soft Skills як складова професійної підготовки фахівців
з кримінального аналізу та права.....519

Пригодій Алла, Савченко Владислав

Формування цифрової грамотності студентів
закладів професійної освіти.....522

Molozhon Karina

Formation of Soft Skills in the process of ecological and natural science
education of higher education students: theoretical and methodological
dimension.....524

Nikitina Iryna The potential of STEAM in soft skills developing.....	527
Гальчинський Віталій, Дембіцька Софія Формування навичок міжкультурної комунікації майбутніх фахівців ІТ галузі у глобалізованому цифровому просторі.....	529
Bocharova Iryna English as a tool for developing Soft Skills.....	531
Бондарчук Світлана Формування Soft Skills у процесі підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях як складова STEAM-освіти.....	534
Горбань Леся STEAM-освіта як інструмент розвитку Soft Skills майбутніх спеціалістів.....	536
Шишкарьова Олена Теоретико-методологічні аспекти формування Soft Skills у процесі підготовки правників та правоохоронців при викладанні адміністративних дисциплін.....	539
Черневич Віта STEM-компетентності майбутніх вчителів біології та природничих наук.....	540
Nykyropets Svitlana Developing scientific communication skills through a STEAM lens: from technical terminology to engineering startup pitch.....	543
Renska Indira Theoretical and methodological aspects of Soft Skills formation in the process of teaching English in higher education.....	546
Гайда Василь Теоретико-методологічні засади формування Soft Skills учнів базової школи засобами STEAM-орієнтованого навчання фізики.....	549

Канаєва Галина

Розвиток читацької компетентності студентів
(на прикладі роботи з текстом роману Ілларіона Павлюка
«Я бачу, вас цікавить п'ятьма»).....552

Северина Любов

Міжпредметні STEAM-проекти як засіб формування
ключових компетентностей учнів.....555

Самборович Олександра

Теоретико-методологічні аспекти формування Soft Skills
в процесі навчання студентів в закладах освіти.....558

Новак Станіслав

Проектна діяльність як засіб формування «Soft Skills»
здобувачів освіти.....561

Донець Наталія

Цифровізація навчання фізики на засадах когнітивного підходу
як чинник формування STEM-компетентності учнів.....564

Кібаленко Вадим

Розвиток Soft Skills майбутніх педагогів у процесі
використання імерсивних технологій.....566

Кузюк Наталія

Soft Skills і патріотичні цінності: інтегрований підхід до навчання
здобувачів початкової освіти в умовах повномасштабного
вторгнення в Україну.....569

Топчій Олена

Формування фінансової грамотності учнів 9 класу
на уроках математики як крок до європейських стандартів
життєвих компетентностей.....571

Сєрік Ольга

Розвиток Soft Skills на уроках біології та екології
в контексті засад STEAM-освіти.....573

Бойченко Раїса	
STEM-освіта як сучасний напрям формування Soft Skills у процесі навчання здобувачів та здобувачок освіти на уроках математики в закладах ЗП(ПТ)О: від ідеї до практичної реалізації.....	576

Куліковська Аделіна, Бешилей Ольга	
Формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів першого курсу на заняттях англійської мови за допомогою автентичних відеоматеріалів.....	579

Бауер Катерина, Бешилей Ольга	
Розвиток іншомовної комунікативної компетентності в усному мовленні учнів середньої школи засобами інтерактивних онлайн-ігор.....	581

Пальона Яна, Старокожко Ольга	
Hard Skills та Soft Skills у системі підготовки фахівців юридичного профілю (порівняльний аналіз).....	584

Rebriy Oleksandr, Komar Olha	
The use of digital platforms to facilitate research-based STEAM activities and Soft Skills development in English classes.....	587

СЕКЦІЯ IV. ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ STEAM-ДІЯЛЬНОСТІ.....590

Вейландє Лілія, Кузнецова Юлія	
Цифрові сертифікації та мікрокваліфікації онлайн-платформ як інструмент забезпечення якості підготовки STEAM-кадрів.....	590

Самойленко Олена	
ETWINNING у STEAM-навчанні соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій школі.....	592

Шишко Ірина	
Формування ключових компетентностей учнів шляхом використання освітніх платформ.....	595

Масло Ірина

Формування дослідницьких навичок студентів
у процесі реалізації STEAM-проектів.....596

Тимчина Віталія

Використання освітніх платформ для організації
проектно-дослідницької STEAM-діяльності на уроках.....599

Мельникова Анастасія

Використання освітніх платформ у проектно-дослідницькій
STEAM – діяльності для підготовки фахівців
морського транспорту.....603

Зеленько Степан

Використання освітніх платформ для організації міжнародної
проектно-дослідницької STEAM-діяльності.....606

Зебачінська Людмила

Використання освітніх платформ для організації міжнародної
проектно-дослідницької STEM-діяльності з урахуванням розвитку
Soft Skills майбутніх секретарів, діловодів, адміністраторів.....608

**СЕКЦІЯ V. КОМУНІКАЦІЯ В СФЕРІ ГЕНДЕРНОГО
НАПРЯМУ В КОНТЕКСТІ STEAM-ОСВІТИ.....611**

Кошіль Оксана

Психологічні особливості гендерно чутливої комунікації
в STEAM-освіті: виклики та перспективи.....611

Староста Володимир

Гендерна чутливість STEM-освіти: виклики та перспективи.....613

Кононенко Тетяна

Гендерний аспект розвитку STEAM-освіти:
виклики та перспективи.....616

Пасічник Наталя, Різняк Ренат

Деструктивний характер гендерних стереотипів:
контекст STEM-напряму.....618

Кузьменко Ольга, Котенко Тетяна

Інтеграція принципів гендерної рівності в STEAM-орієнтоване освітнє середовище.....620

Умрихіна Ірина

Цифрові навички (STEAM) як інструмент забезпечення гендерної рівності у навчанні курсантів.....625

Мухіна Галина

Комунікація у сфері гендерного напрямку в контексті STEAM-освіти: соціально-психологічний вимір.....627

Ніколенко Ксенія

Формально-логічні та неформальні методи розвитку гендерно-чутливої комунікації в STEM секторі.....629

Гельбак Анжела

Стилі комунікації та лідерства у STEAM-командах: соціально-психологічний аналіз гендерних аспектів.....633

Кацедан Оксана

Гендерна чутливість у «коді»: як впровадити фемінітиви в технічну документацію.....636

Володіна Лілія

Розвиток гендерно чутливої комунікації у STEAM-середовищі на уроках німецької мови.....638

Дзюбенко Світлана

Подолання гендерних стереотипів у STEM-освіті через комунікаційні стратегії.....641

Заладовська Софія

STEAM-освіта в молодіжних просторах як інструмент подолання гендерних стереотипів та розвитку критичного мислення молоді.....643

Руснак Тетяна

Командна взаємодія в STEM-проєктах: гендерний вимір комунікації.....646

Самборович Андрій

Комунікація в сфері гендерного напрямку в контексті STEAM.....648

Лайко Богдан

Комунікація гендерного напрямку в контексті STEM-освіти
на уроках інформатики.....651

Нирка Олександра, Буга Володимир

Гендерна рівність у нотаріальній професії:
аналіз кризь призму STEAM-освіти.....653

Денисенко Олена

Соціальні мережі як платформа гендерної комунікації
в STEAM-освіті.....656

Renska Alla, Kalenska Antonina

Gender discourse in Turkic languages within STEAM education:
a focus on Turkish and Crimean tatar linguistic practices.....658

СЕКЦІЯ VI. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРСПЕКТИВ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЄВРОПРОСТОРУ 661

Вейландє Лілія

Інноваційні методи оцінювання якості підготовки
майбутніх викладачів в умовах формування
єдиного європейського STEAM-простору.....661

Гвоздій Світлана

Трансформація педагогічної майстерності викладача
як чинник забезпечення якості вищої освіти:
аналіз рефлексивного досвіду.....663

Похиленко Ірина

Штучний інтелект у STEAM-освіті кризь призму
академічної доброчесності: нові
правові стандарти відповідальності.....666

Грубі Тетяна

Українська молодь у фокусі STEAM-освіти: соціологічний вимір....669

Шульга Андрій

Забезпечення якості вищої освіти в контексті
глобальних перспектив формування інноваційного європростору....671

Яременко Людмила

Розвиток лідерських компетентностей майбутніх вчителів
як складник якості управлінської освіти.....674

Шанаєва-Цимбал Людмила

Quality assurance in higher education: global dimensions
and the formation of an innovative European educational space.....677

Галченкова Марія

Моделі педагогічної взаємодії у цифровому середовищі
як чинник забезпечення якості професійної підготовки
майбутніх офіцерів у євроінтеграційному контексті.....680

Клименко Яна

Забезпечення якості вищої освіти в контексті глобальних
перспектив формування інноваційного європростору.....683

Осінова Карина, Фролов Михайло

Організаційно-правові механізми забезпечення
безперервності нотаріальної діяльності під час воєнного стану.....684

Тіхонов Анатолій, Предместніков Олег

Коли алгоритм вирішує замість експерта: правова природа
та межі цифрової акредитації.....687

Денисюк Олексій

Платформа EXAMIA.PRO як інноваційний інструмент
STEAM-освіти та моніторингу якості навчання.....690

Омельян Анна

Інклюзивна компетентність майбутнього викладача ЗВО в системі
європейських стандартів якості освіти: виклики воєнного часу.....693

РЕЗОЛЮЦІЯ.....698

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....700

4. Listiyani L. R., I. Wilujeng, S. Suyanto, D. H. Pratama. Ethno STEM-based Learning Tools: Connecting Cultural Heritage with STEM Education. *International Electronic Journal of Elementary Education*. 2025. Vol. 17, Issue 4. P. 593–609. DOI: 10.26822/iejee.2025.402.

5. Yeomans L., Chappell K., Hetherington L., Bresciani S., Unterfrauner E., Fabian C. M., Koulouris P. Practice or Praxis? A Theoretical Classification System for STEAM Education. *Education Sciences*. 2025. Vol. 15 (2). P. 164. DOI: 10.3390/educsci15020164.

Катеринюк Галина,
*директор Вінницького обласного ліцею
КЗВО «Вінницький гуманітарно-
педагогічний коледж»,
м. Вінниця, Україна,
доктор філософії*

ІНТЕГРАЦІЯ STEM-ПІДХОДУ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМАНДНОЇ РОБОТИ ТА КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Сучасні трансформації освітньої системи України в умовах євроінтеграції зумовлюють необхідність формування в здобувачів освіти не лише предметних знань, а й ключових життєвих компетентностей. У цьому контексті STEM-освіта виступає одним із провідних інноваційних напрямів, що забезпечує інтеграцію знань, практичну орієнтованість навчання та активне залучення учнів до спільної діяльності. Саме STEM-підхід створює умови для формування soft skills, серед яких критичне мислення, креативність, але насамперед – комунікативні навички та здатність до ефективної командної взаємодії, які визначають успішність особистості в сучасному освітньому середовищі та професійній діяльності.

STEM-освіта базується на принципі "**learning by doing**" (навчання через дію). На відміну від класичного уроку, де комунікація часто має вертикальний характер (учитель – учень), STEM-заняття вибудовують горизонтальні зв'язки (учень – учень). Коли здобувачі освіти працюють над інженерним проєктом або науковим дослідженням, вони опиняються в ситуації "позитивної взаємозалежності". Це означає, що успіх кожного учасника можливий лише за умови успіху всієї групи. У такому середовищі командна робота стає не просто формальністю, а життєвою необхідністю.

Розвиток комунікації під час STEM-занять відбувається через кілька етапів:

- **Етап обговорення ідей (Брейнстормінг).** Учні вчаться висловлювати сміливі гіпотези, слухати інших без критики та розвивати чужі ідеї.

- **Етап розподілу ролей.** Це вчить делегуванню та відповідальності за власну ділянку роботи.

- **Етап розв'язання конфліктів.** У процесі конструювання чи експерименту неминуче виникають технічні помилки. Пошук виходу з критичної ситуації вчить учнів конструктивній критиці та вмінню доходити консенсусу.

- **Презентація результатів.** Захист проєкту перед аудиторією розвиває навички публічних виступів, вміння аргументувати висновки та відповідати на складні запитання.

Для максимального розвитку soft skills доцільно впроваджувати наступні методи STEM-навчання:

- **Проектна діяльність.** Це фундамент STEM-підходу. Проєкти можуть бути короткостроковими (один урок) або довгостроковими (чверть). Наприклад, створення моделі "розумного будинку" вимагає від учнів поєднання знань з фізики (електричні кола), математики (розрахунки площі) та інформатики (програмування датчиків), що неможливо зробити поодиночі за обмежений час.

- **Гейміфікація та квестові технології.** STEM-квест є однією з найдинамічніших форм роботи. Під час квесту група проходить низку станцій, де вирішує логічні, технічні або дослідницькі завдання. Командний дух підсилюється ігровим азартом, а обмеження в часі змушує миттєво налагоджувати комунікацію.

- **Дослідницькі лабораторії.** Замість готових відповідей учні отримують проблему. Наприклад: "Як очистити воду в польових умовах за допомогою підручних засобів?". Колективний пошук фільтруючих матеріалів та тестування результатів стимулює активний діалог.

В інтегрованому STEM-навчанні роль педагога трансформується від «ретранслятора знань» до фасилітатора та ментора. Вчитель не дає правильної відповіді, а ставить запитання, які спонукають команду до дискусії. Важливо створювати атмосферу, де помилка сприймається як частина навчального процесу, а не як поразка. Це знижує комунікативні бар'єри та страх перед самовираженням.

Інтеграція STEM-підходу в сучасний освітній процес є стратегічно важливим кроком для підготовки конкурентоспроможного випускника.

Використання інтерактивних, проєктних і квестових технологій забезпечує не лише засвоєння академічних знань, а й глибоке формування soft skills, що відповідають сучасним європейським стандартам.

Практичний досвід доводить, що STEM-уроки, особливо у формі квестів та командних змагань, сприяють розвитку ініціативності та відповідальності. Учні стають більш відкритими до думок інших, вчаться аргументовано дискутувати та знаходити оптимальні рішення в умовах невизначеності.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці ефективних методик оцінювання рівня сформованості soft skills та розширенні використання STEM-технологій у навчальному процесі.

Список використаних джерел:

1. STEM-освіта: стан впровадження та перспективи розвитку: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 листопада 2018 року, м. Київ). Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2018. 95 с.

2. Балик Н. Р., Шмигер Г. П. Підходи та особливості сучасної STEM-освіти. *Фізико-математична освіта*. 2017. Вип. 2. С. 26-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2017_2_6

3. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) до 2027 року [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 січ. 2021 р. № 131-р. Законодавство України / Верхов. Рада України. Київ, 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/131-2021-%D1%80#Text>

Кініоро Інна,

заступник директора з навчальної роботи

Кропивницького фахового коледжу харчування та торгівлі,

м. Кропивницький, Україна

к.е.н.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В КОНТЕКСТІ ЗАСАД STEAM-ОСВІТИ

STEAM-освіта базується на поєднанні природничих наук, технологій, інженерного проектування, мистецтва та математики. У контексті економіки кожен елемент відіграє специфічну роль:

ЗАБОЛОТНИЙ Володимир – професор кафедри фізики та методики навчання фізики, астрономії Вінницького ДПУ імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, д.пед.н., професор.

ЗАЛАДОВСЬКА Софія – тренер з м'яких навичок Молодіжного простору НОТА Рівненської обласної бібліотеки для молоді, м. Рівне, Україна.

ЗЕБАЧІНСЬКА Людмила – майстер виробничого навчання ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг», м. Чернівці, Україна.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Сергій – доцент кафедри адміністративного права та процесу Інституту права та соціального менеджменту Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький, Україна, к.ю.н., с.н.с., доцент.

ЗЕЛЕНЬКО Степан – майстер виробничого навчання ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг», м. Чернівці, Україна.

ІВАНЧУК Марія – доцент закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці, Україна, к.фіз.-мат.н., доцент.

ІЗЮМЧЕНКО Людмила – вчитель математики ліцею «Престиж», м. Київ, Україна, к. фіз.-мат. н., доцент.

КАНАЄВА Галина – викладач КЗП(ПТ)О «Київський професійний коледж технологій та дизайну», м. Київ, Україна.

КАРАМАНОВ Олексій – професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ЛНУ імені Івана Франка, м. Львів, Україна, д.пед.н., професор.

КАТЕРИНЮК Галина – директор Вінницького обласного ліцею КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», м. Вінниця, Україна, доктор філософії.